

บทที่ 2

ทฤษฎี หลักการ แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาโครงการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

- 1.1 ความหมายของการแนะแนว
- 1.2 ความสำคัญและความจำเป็นของการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา
- 1.3 หลักการและจุดมุ่งหมายของการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา
- 1.4 ประเภทและบริการของการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา
- 1.5 บทบาทของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา
- 1.6 การประชาสัมพันธ์การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา
- 1.7 การประเมินผลการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา
- 1.8 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา
- 1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 2 ความสำคัญของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 2.1 ความสำคัญของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.2 ความสำคัญและความจำเป็นของการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.3 การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

ตอนที่ 3 การสร้างโครงการการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

ตอนที่ 1 การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

ความหมายของการแนะแนว

อาร์เธอร์ เจ โจน (Arther J. Jone, 1951) กล่าวว่า การแนะแนว หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งให้ความช่วยเหลือบุคคลหนึ่ง โดยหวังที่จะให้บุคคลนั้นเจริญงอกงาม สามารถรับผิดชอบตนเองได้อย่างดีที่สุด บริการแนะแนวมีขอบเขตครอบคลุมไปถึงการแนะแนว ในโรงเรียน ครอบครัว วงการธุรกิจ โรงงานอุตสาหกรรม โรงพยาบาล วงการปกครอง หรือแม้แต่ที่คุมขัง

คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good, 1973) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวไว้ดังนี้

1. การแนะแนวคือ กระบวนการช่วยเหลือให้บุคคลได้เข้าใจตนเอง และเรื่องของตนเองได้ สามารถพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางการศึกษา อาชีพ และการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม
2. การแนะแนวคือ วิธีการช่วยเหลืออย่างมีระบบต่อเนื่องเพื่อช่วยให้บุคคลสามารถประเมินความสามารถของตนเองและรู้ข้อบกพร่องของตนเองเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองได้
3. การแนะแนวคือ วิธีการที่จะนำนักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมาย โดยการให้นักเรียนรู้จักความต้องการพื้นฐาน และความสนใจของตนเอง ทำให้นักเรียนสร้างความสำเร็จด้วยตนเองได้
4. การแนะแนวคือ วิธีการที่ครูจะนำนักเรียนให้รู้จักศึกษาค้นคว้า และได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตนเอง

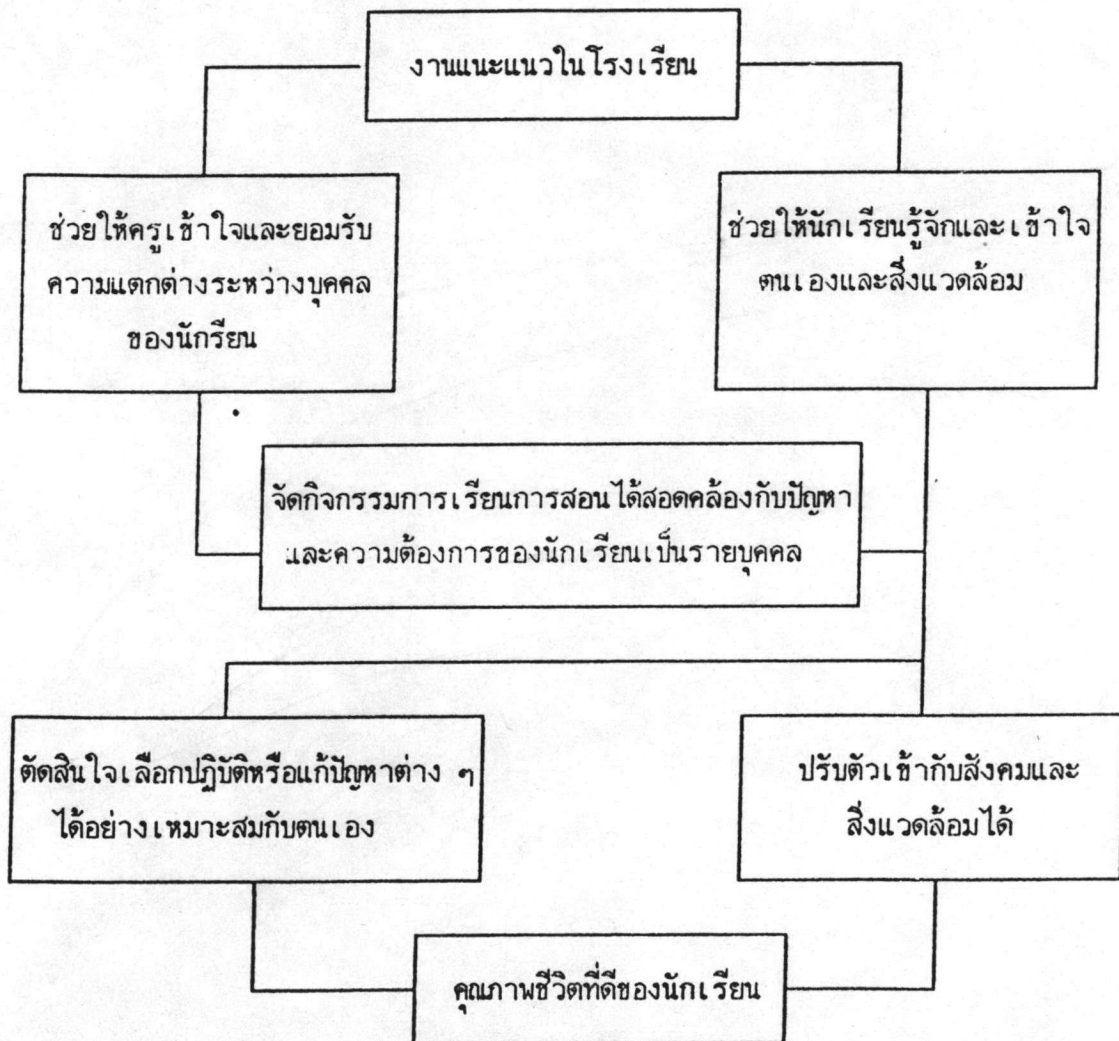
สรุปได้ว่า การแนะแนวในโรงเรียน เป็นกระบวนการช่วยเหลือให้นักเรียนให้รู้จักตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม สามารถที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังเป็นการช่วยส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีระบบระเบียบที่ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีความสุข

ความสำคัญและความจำเป็นของการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

ปฐม ทศพล (2528) ได้ให้ข้อคิดของการแนะแนวว่า การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่ง

ของการจัดการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนให้เจริญถึงขีดสุด ดังนั้น การแนะแนวจึงต้องจัดให้ทั่วถึงแก่นักเรียนทุกคน ให้นักเรียนรู้จักเลือก รู้จักตัดสินใจ และรู้จักปรับตัวอย่างฉลาด ผู้บริหารและครูต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง และนำการแนะแนวเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน การดูแลความประพฤติตลอด จนเข้ามาช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งาน การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างสมบูรณ์

ประหยัด ทองมาก (2534) ได้สรุปความสำคัญและความจำเป็นของการแนะแนว ในโรงเรียนออกมาในรูปของแผนผัง ดังนี้

จะเห็นได้ว่า การแนะแนวเป็นเครื่องมือช่วยให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้เจริญถึงขีดสุด และการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดจนให้นักเรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

หลักการและจุดมุ่งหมายของการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

1. หลักการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

หลักการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานแนะแนวของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานแนะแนวบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ทั้งนี้เพื่อช่วยป้องกันปัญหา แก้ปัญหา และส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพสูงสุดตามความสามารถของตนเอง

หลักการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา มีดังนี้

- 1.1 การแนะแนวต้องจัดให้กับนักเรียนทุกคนในโรงเรียน
- 1.2 ต้องจัดการแนะแนว โดยคำนึงถึงสิทธิ์และเสรีภาพของบุคคล และสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนต้องจัดเป็นกิจกรรมต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน
- 1.3 การแนะแนวที่จัดขึ้นต้องป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน
- 1.4 ต้องจัดการแนะแนวให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่วางไว้ให้มีประสิทธิภาพจนบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่วางไว้

2. จุดมุ่งหมายของการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

จุดมุ่งหมายของการแนะแนวในโรงเรียน เป็นสิ่งสำคัญของการทำงานด้านการแนะแนว เพราะเป็นตัวกำหนดขอบเขตของความต้องการ และแนวทางการดำเนินงานด้านแนะแนวได้เหมาะสมเพื่อให้ให้นักเรียนที่มาใช้บริการได้ประโยชน์สูงสุด จุดมุ่งหมายของการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษามีดังนี้

- 2.1 เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน
- 2.2 เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน
- 2.3 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนให้เจริญถึงขีดสุดในทุก ๆ ด้าน

ประเภทและบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

1. ประเภทของบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

ประเภทของการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการแนะแนวได้ 3 ประเภท ดังนี้

1.1 การแนะแนวการศึกษา (Education guidance) เป็นการแนะแนวภายในสถานศึกษา ให้นักเรียนรู้จักกระบวนการ วิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา รู้จักวิธีการเรียน รู้จักวิธีป้องกันแก้ไขปัญหาในการเรียน ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการวางแผนชีวิตเกี่ยวกับการศึกษาในอนาคตตนเอง และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพภายในโรงเรียนได้

1.2 การแนะแนวอาชีพ (Vocational guidance) เป็นการแนะแนวที่ช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการอาชีพ สามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง รู้จักการเตรียมตัวในการประกอบอาชีพตามความสามารถของตนเองในอนาคต

1.3 การแนะแนวการปรับตัวทางสังคม (Personal and Social guidance) เป็นการแนะแนวที่ช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมทั้งในและนอกโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้สติปัญญาแก้ไข้ปัญหา และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

2. บริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

บริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา จำเป็นต้องจัดให้ครอบคลุมในด้านการศึกษา อาชีพ และการปรับตัวทางสังคม บริการแนะแนวที่จัดในโรงเรียน จำแนกตามลักษณะการให้บริการประกอบด้วย 5 บริการ ดังนี้

2.1 บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนในทุก ๆ ด้าน เก็บไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการนำมาศึกษาให้เข้าใจและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้นักเรียน ได้รู้จักตนเองมากยิ่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

2.1.1 เพื่อเป็นข้อมูลในการที่จะช่วยป้องกัน แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเองในทุก ๆ ด้าน สามารถใช้ความสามารถที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ภายใต้สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่ประสบอยู่

2.1.2 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ครู หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้รู้จักนักเรียน และเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้น

วิธีการที่ใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- (1) วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ไม่ใช่แบบทดสอบ ได้แก่
 - การสังเกต

- การสัมภาษณ์
- การสอบถาม
- การเยี่ยมบ้าน
- การทำอัตชีวประวัติ
- การทำสังคมมิติ
- การทำระเบียบสะสม
- การทำระเบียบเหตุการณ์
- การเขียนอนุทิน
- การเขียนเรียงความเกี่ยวกับตนเอง
- การเขียนบันทึกประจำวัน

(2) วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ใช้แบบทดสอบ ได้แก่ การใช้แบบทดสอบเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เช่น

- แบบทดสอบสติปัญญา
- แบบทดสอบความถนัด
- แบบทดสอบความสนใจ
- แบบทดสอบบุคลิกภาพ
- แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การจัดการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลในโรงเรียน เป็นการจัดการที่เอื้อต่อการจัดการอื่น ๆ ในการแนะแนว เพราะศึกษาและรวบรวมข้อมูลของนักเรียนทั้งโรงเรียนไว้อย่างมีระบบและทันสมัย และจะช่วยให้ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รู้จักนักเรียน ได้ละเอียดทุก ๆ ด้าน เมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือก็สามารถนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ได้ทันที นอกจากนี้นักเรียนยังสามารถใช้ข้อมูลนี้รู้จักตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพิจารณา วางแผนชีวิตของตนเองอีกด้วย

2.2 การจัดการสารสนเทศในโรงเรียน (Information Service)

บริการสนเทศ หมายถึง การให้ความรู้ข่าวสารเกี่ยวกับรายละเอียดข้อเท็จจริงในด้านการศึกษาอาชีพและการปรับตัวทางสังคม ตลอดจนแนวทางและวิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ รู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและสามารถนำมาประกอบการวางแผนพิจารณาเลือกแนวทางอนาคตของตนเองได้ตามความต้องการของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ มุ่งให้นักเรียนที่เข้ารับบริการได้รับประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 เข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับความรู้ที่มีอยู่รอบ ๆ ตัวในการที่นำความรู้เหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

2.2.1 เข้าใจตนเองและมีการตัดสินใจอย่างฉลาดในการศึกษา การประกอบอาชีพ และกิจกรรมทางสังคมในรูปความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน

2.2.3 ได้เรียนรู้วิธีการศึกษาหาความรู้ สามารถวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้

2.2.4 เพื่อสร้างเจตคติและลักษณะนิสัยที่ดีในการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบและสามารถปรับตัวได้เป็นอย่างดี

วิธีการที่ใช้ในการจัดบริการสนเทศ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

(1) การจัดบริการสนเทศเป็นรายบุคคล เป็นการให้บริการสนเทศเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ และการปรับตัวทางสังคมให้กับนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งขึ้นอยู่กับนักเรียนที่มาขอรับบริการว่าต้องการบริการด้านใด ผู้จัดบริการจะต้องจัดให้ตรงและเหมาะสมกับความต้องการนั้น ๆ

(2) การจัดบริการสนเทศเป็นกลุ่ม เป็นการให้บริการสนเทศเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ และการปรับตัวทางสังคมพร้อมกันหลาย ๆ คนหรือเป็นกลุ่มเฉพาะตามความสนใจที่เหมือนหรือคล้ายกัน หรือจะเป็นการให้บริการข่าวสารความรู้ด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ในขณะนั้น วิธีการที่ใช้ในการจัดบริการสนเทศ มีดังนี้คือ

- การปฐมนิเทศ-การปัจฉิมนิเทศ
- การจัดกิจกรรม โยบรูม
- การจัดงานวันอาชีพ
- การจัดทัศนศึกษานอกสถานที่
- การจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ
- การจัดกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ เช่น นิทรรศการเรื่อง

"การปรับตัวเพื่อการอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข" "การสร้างเสริมบุคลิกภาพ" ฯลฯ

- การทำป้ายข่าวสารหรือป้ายประกาศ เกี่ยวกับข้อมูลด้าน

การศึกษาอาชีพ และการปรับตัวทางสังคม

- การจัดทำวารสารแนะแนวในโรงเรียน
- การจัดอภิปราย โต้วาทิในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ

และการปรับตัวทางสังคม

- การจัดประชุม อบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ

และการปรับตัวทางสังคม

- การจัดบริการห้องสมุด ให้ความรู้ด้านการศึกษาอาชีพ

และการปรับตัวทางสังคม

การจัดบริการสนเทศในโรงเรียน เป็นการจัดบริการที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้รู้จักการแสวงหาความรู้ในด้านการศึกษา อาชีพ และการปรับตัวทางสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิต เพราะนักเรียนจะได้รับความรู้ข่าวสารที่กว้างขวางทันสมัยมาประกอบการพิจารณา นอกจากนี้วิธีการในการจัดบริการที่เป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มจะช่วยให้นักเรียนสามารถใช้บริการได้เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง

2.3 การจัดบริการให้การปรึกษาในโรงเรียน (Counseling Service)

การจัดบริการให้การปรึกษา หมายถึง กระบวนการที่จะช่วยให้บุคคลผู้ประสบปัญหาต่าง ๆ สามารถแก้ไขปัญหได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้โดยได้รับการช่วยเหลือจากผู้ให้การปรึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ และได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี ผู้ให้การปรึกษาและผู้มารับการปรึกษา จะช่วยกันวินิจฉัยปัญหา ข้อเท็จจริงต่าง ๆ พิจารณาหาแนวทางแก้ไขและให้ผู้มารับการปรึกษาเป็นผู้ตัดสินใจ เลือกแนวทางแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ในการช่วยเหลือนักเรียนที่มารับบริการให้เกิดคุณลักษณะดังนี้ คือ

2.3.1 มีความเข้าใจและยอมรับเกี่ยวกับตนเองมากขึ้น และเป็นไปในทางที่ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นแนวทางให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบตนเองมากยิ่งขึ้น

2.3.2 สามารถเผชิญกับความยุ่งยากต่าง ๆ ในชีวิตรู้จักควบคุมตนเอง ซึ่งจะเป็นแนวทางให้เขาสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ดำรงอยู่ในกฎระเบียบและสิ่งแวดล้อมของสังคมได้

2.3.3 สามารถใช้วิจารณ์ญาณของตนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ

ในการให้การปรึกษาแก่นักเรียนผู้มารับบริการผู้ให้การปรึกษา ควรคำนึงถึงหลักการที่สำคัญ ดังนี้

(1) ต้องช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจตนเอง และโลกที่อาศัยอยู่ ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งสามารถที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและแก้ปัญหาที่นักเรียนเผชิญอยู่ได้

(2) นักเรียนที่มารับบริการต้องได้รับเสรีภาพในการเลือกตัดสินใจ เพื่อเปิดโอกาสให้เขารับผิดชอบตนเอง โดยไม่มีการบังคับ

(3) ต้องระลึกเสมอว่า นักเรียนทุกคนสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าหากอยู่ภายใต้การให้การปรึกษาของผู้มีความรู้ ความสามารถด้านภาระงานที่ถูกต้อง

บทบาทและหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษาแก่นักเรียนหรือผู้มารับบริการ
 ผู้มีหน้าที่ให้การปรึกษา (Counseling) แก่นักเรียนหรือผู้มารับ
 บริการจะต้องเป็นครูแนะแนวที่ได้ศึกษาด้านการให้การปรึกษา หรือผ่านการอบรมด้านการให้
 การปรึกษามาเป็นอย่างดี เพราะบริการให้การปรึกษามีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกแนว
 ทางในการแก้ปัญหา หรือตัดสินใจเลือกแนวทางในอนาคตของนักเรียน หรือผู้มารับบริการ
 เป็นอย่างมาก ดังนั้นบทบาทและหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษา จึงเปรียบเสมือนผู้ชี้แนะแนวทาง
 ให้นักเรียนหรือผู้มารับบริการดำเนินไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม ในการให้บริการให้การ
 ปรึกษาผู้ให้การปรึกษาคควรปฏิบัติดังนี้

- (1) สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับ
 บริการเพื่อเป็นแนวทาง ในการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี
- (2) เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการติดต่อผู้ให้การปรึกษาได้สะดวก
 เพื่อจะ ได้ช่วยแก้ปัญหาที่ประสบได้ทันเวลาที่
- (3) คำนึงถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ว่าเป็นผู้อำนวยความสะดวก
 พร้อมและสนับสนุน ให้นักเรียนแก้ปัญหาด้วยตัวเอง

การให้บริการปรึกษามี 2 ประเภท คือ

- (1) การให้การปรึกษาเป็นรายบุคคล (individual
 counseling) คือการพบปะกันเป็นส่วนตัว ระหว่างนักเรียนที่มีปัญหาหรือยังตัดสินใจใน
 เรื่องใดไม่ได้หรือต้องการความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ
 - (2) การให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม (group counseling) เป็น
 การให้การปรึกษาแก่นักเรียนเป็นกลุ่ม โดยให้นักเรียนที่มีปัญหา มีความสนใจ หรือมีความ
 ต้องการที่คล้ายคลึงกัน มารวมกลุ่มกันเพื่อรับบริการปรึกษาเป็นกลุ่ม ทั้งนี้สมาชิกที่เข้ารับการ
 ปรึกษาจะได้ตระหนักว่า คนอื่นก็มีปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือเช่นกัน และก็ได้ปรึกษา
 ทาร่วมกันในการขจัดปัญหาโดยมีผู้ให้การปรึกษาร่วมอยู่ในกลุ่มด้วย
- นอกจากนั้นครูแนะแนวยังมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษา แก่ผู้ปกครอง หรือครูประจำชั้น
 ในการปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีปัญหา หรือช่วยส่งเสริมพัฒนาการนักเรียน
- การจัดบริการให้การปรึกษานั้นว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดบริการแนะแนว
 ในโรงเรียนประถมศึกษา เพราะเป็นการช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงกับประเด็นปัญหาและ
 ความต้องการของนักเรียน

2.4 การจัดบริการจัดวางตัวนักเรียนในโรงเรียน (Placement Service)

การจัดบริการจัดวางตัวนักเรียน หมายถึง บริการที่จัดให้นักเรียนได้อยู่
 โครงการ หรือกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับตัวเอง เป็นต้นว่าให้เรียนตามหลักสูตร เรียน

วิชาที่มีประโยชน์ตรงกับความสามารถ และความต้องการของนักเรียน ได้เข้าร่วมกิจกรรม เสริมหลักสูตร หรือโครงการพิเศษต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความสามารถและตรงกับความต้องการของนักเรียน ได้ช่วยให้นักเรียนที่ขาดแคลนหรือขาดโอกาสได้รับบริการพิเศษตามที่โรงเรียนจัดไว้ เช่น ได้รับทุนการศึกษา ทุนอาหารกลางวัน ได้ทำงานพิเศษระหว่างเรียน หรือได้งานทำเต็มเวลา เมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียน เป็นต้น

การจัดบริการจัดวางตัวนักเรียน นอกจากจะต้องครอบคลุมการให้บริการด้านการศึกษา อาชีพ และการปรับตัวทางสังคมแล้ว ยังต้องจัดให้อยู่ในขอบข่ายดังต่อไปนี้

2.4.1 การจัดวางตัวนักเรียนภายในโรงเรียน เป็นการจัดบริการ เพื่อเด็กนักเรียนทุกคนที่อยู่ในโรงเรียนให้ได้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้ดีที่สุด ตามศักยภาพของตนเอง การจัดวางตัวนักเรียนในโรงเรียนสามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

- (1) การจัดวางตัวในวิชาการเรียนโดยทั่วไป ตามหลักสูตรของโรงเรียน
- (2) การจัดวางตัวในกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น
- (3) การจัดวางตัวในการหาประสบการณ์ทางวิชาชีพ ระหว่างวันหยุดปิดภาคเรียน หรือช่วยนักเรียนที่ต้องการรายได้พิเศษ

2.4.2 การจัดวางตัวนักเรียนภายนอกโรงเรียน เป็นการจัดบริการ เพื่อเด็กที่กำลังจะจบหรือจบจากโรงเรียนไปแล้ว โรงเรียนควรมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จทั้งนักเรียนที่จะออกไปศึกษาต่อ และนักเรียนที่จะออกไปประกอบอาชีพ ตามความสนใจของตนเอง การจัดวางตัวนักเรียนภายนอกโรงเรียนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- (1) การให้บริการผู้ที่ออกไปศึกษาต่อ โรงเรียนควรช่วยหาสถานศึกษาและแนะนำนักเรียนให้เลือกศึกษาต่อตรงกับความถนัด และความสามารถของนักเรียนให้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ของนักเรียนเอง
 - (2) จัดวางตัวสำหรับผู้ที่ออกไปประกอบอาชีพ โรงเรียนควรช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงความสามารถด้านการประกอบอาชีพของตนเอง นอกจากนั้นยังควรช่วยจัดหาแหล่งงาน และแนะนำวิธีการที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอีกด้วย
- วิธีการที่ใช้ในการจัดวางตัวนักเรียนในโรงเรียน มีดังนี้
- จัดการแนะนำให้นักเรียนได้เรียนในหลักสูตรที่เหมาะสม

กับนักเรียน

- จัดนักเรียนให้เข้ารับบริการพิเศษของ โรงเรียน เพื่อฝึกฝน

ประสบการณ์ตามความต้องการของนักเรียน

- จัดบริการให้ทุนการศึกษา
- จัดบริการฝึกงาน
- จัดบริการหางานให้นักเรียนทำระหว่างวันหยุด หรือ

ปิดภาคเรียน

- จัดหาสถานที่ศึกษาต่อให้นักเรียน
- จัดหาแหล่งงานให้นักเรียน

การจัดบริการจัดวางตัวนักเรียนในโรงเรียน เป็นการช่วยเหลือนักเรียน ให้ได้รับบริการในสิ่งที่นักเรียนต้องการ ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นประโยชน์ที่การศึกษาในโรงเรียน การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพเป็นหลัก ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับนักเรียนที่มาใช้บริการว่า มีความประสงค์จะให้โรงเรียนช่วยเหลือในด้านใด โรงเรียนมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการนั้น

2.5 บริการติดตามผล (Follow up Service)

บริการติดตามผล หมายถึง การติดตามผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน หลังรับบริการแนะแนวจากบริการในด้านต่าง ๆ ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงใด โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.5.1 เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนต่อไป ในกรณีที่มีการเข้ารับบริการ ในครั้งแรกไม่ประสบความสำเร็จ

2.5.2 เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงการจัดบริการแนะแนว และการจัดบริการอื่น ๆ ตลอดจนการจัดหลักสูตร และการเรียนการสอนของ โรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการที่ใช้ในการติดตามผลในโรงเรียน มีดังนี้

- การสังเกต
- การสัมภาษณ์
- การสอบถาม
- การใช้จดหมายติดต่อ

บริการติดตามผลให้เป็นบริการที่บ่งบอกว่านักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับบริการไปแล้ว ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้โรงเรียนรู้ถึงประสิทธิภาพของการให้บริการแนะแนวต่าง ๆ แก่นักเรียน

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 5 บริการ ได้แก่ บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้การปรึกษา บริการจัดวางตัวนักเรียน บริการติดตามผล ล้วนแต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันทั้งสิ้น เพราะไม่ว่าจะเป็นบริการใดก็ตาม ต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากบริการอื่นมาใช้ประกอบด้วยเสมอ นั่นหมายถึงว่า ผลจากการให้บริการหนึ่งจะส่งผลไปยังบริการหนึ่งหรือหลาย ๆ บริการ

บทบาทและหน้าที่ของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายทั้งผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ และผู้สนับสนุนในการจัดบริการ ถ้าได้รับความร่วมมือร่วมใจและประสานงานที่ดี การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนและประสบความสำเร็จ บทบาทและหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการมีดังนี้

1. บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน
 - บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน มีดังนี้
 - 1.1 กำหนดนโยบายเป้าหมายและแผนพัฒนางานแนะแนว
 - 1.2 จัดระบบงานแนะแนว
 - 1.3 จัดทำอัตรากำลังครูแนะแนว
 - 1.4 ส่งเสริมครูในโรงเรียนให้มีความรู้แนะแนว โดยส่ง ไปฝึกอบรมด้าน

แนะแนว

- 1.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดบริการแนะแนว
- 1.6 ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการจัดคณะกรรมการแนะแนว
- 1.7 ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการจัดห้องแนะแนวและวัสดุ ที่จำเป็น
- 1.8 นิเทศ กำกับดูแลงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ
- 1.9 จัดให้มีการติดตามประเมินผลและพัฒนา งานแนะแนวอย่างต่อเนื่อง

2. บทบาทและหน้าที่ของคณะครูในโรงเรียน
 - บทบาทและหน้าที่ของคณะครูในโรงเรียน มีดังนี้
 - 2.1 สนับสนุนนักเรียนให้เข้ารับบริการแนะแนว
 - 2.2 ชี้แจง ให้นักเรียนและผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของบริการแนะแนว
 - 2.3 ช่วยสอนกิจกรรมคาบแนะแนว
 - 2.4 สอดแทรกข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาอาชีพ และการปรับตัวทางสังคม

ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ

- 2.5 ประสานกับครูแนะแนวในการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2.6 ประสานกับหน่วยงานแนะแนวประเมินผลงานแนะแนว
- 2.7 ประสานกับผู้ปกครองนักเรียนในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา
- 2.8 ประสานกับสถาบันและบุคคลในชุมชนเกี่ยวกับการแนะแนวและช่วยเหลือ

นักเรียน

- 2.9 ร่วมมือในการจัดบริการแนะแนว

3. บทบาทและหน้าที่ของครูแนะแนว

บทบาทและหน้าที่ของครูแนะแนว มีดังนี้

- 3.1 วางแผนและจัดทำปฏิทินการแนะแนว
- 3.2 จัดบริการแนะแนว 5 บริการ ให้ครอบคลุมการศึกษาอาชีพและการปรับ

ตัวทางสังคม

- 3.3 จัดกิจกรรมคาบแนะแนว
- 3.4 จัดทำ จัดทำ ห้องแนะแนวและวัสดุอุปกรณ์การแนะแนว
- 3.5 วิเคราะห์ วินิจฉัยข้อมูลเพื่อช่วยครูให้รู้จักนักเรียนและนักเรียนรู้จักตนเอง
- 3.6 นำปัญหาที่ซับซ้อนของนักเรียนมาเข้าที่ประชุมแก้ไข
- 3.7 จัดส่งนักเรียนที่ควรได้รับบริการพิเศษไปรับบริการ
- 3.8 ให้บริการแก่ผู้ปกครองที่มาปรึกษาปัญหาของนักเรียน
- 3.9 ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนในการจัดบริการแนะแนว
- 3.10 ประสานงานกับผู้ปกครองในการจัดบริการแนะแนว
- 3.11 ประสานงานกับสถาบัน สถานประกอบการ และบุคลากรในชุมชนในการ

จัดบริการแนะแนว

- 3.12 ติดตามผลและประเมินผลการจัดบริการอย่างสม่ำเสมอ

นอกเหนือจากบทบาทและหน้าที่ของครูแนะแนวแล้ว คุณสมบัติของครูแนะแนวก็มีความสำคัญต่อการจัดบริการแนะแนวเป็นอย่างมากเช่นกัน ซึ่งผู้ที่จะมาเป็นครูแนะแนวประจำโรงเรียน ควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (1) มีความรู้จบการศึกษาด้านการแนะแนวโดยเฉพาะ หรือได้รับการศึกษาอบรมทางด้านแนะแนว
- (2) มีความรู้ความเข้าใจเรื่องจิตวิทยาพัฒนาการของนักเรียนเป็นอย่างดี
- (3) มีความสามารถทำการศึกษาวินิจฉัยปัญหาให้นักเรียนเพื่อวางแผนป้องกันแก้ไข และพัฒนางานแนะแนว
- (4) มีอารมณ์มั่นคง สุขุม มองโลกในแง่ดี
- (5) มีเจตคติที่ดีต่องานแนะแนว

- (6) มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- (7) มีเหตุผลและประสบการณ์กว้างขวาง
- (8) เป็นคนทันสมัย คล่องแคล่ว หมั่นหาความรู้อยู่เสมอ
- (9) รักษาความลับของผู้อื่นเป็นอย่างดี

4. บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน

บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน มีดังนี้

- 4.1 เข้ารับบริการและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้านแนะแนว
- 4.2 ยอมรับตนเองเพื่อพัฒนาตนเอง
- 4.3 ซักจูงเพื่อการเข้ารับบริการแนะแนว

5. บทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครอง

บทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครอง มีดังนี้

- 5.1 สนับสนุนนักเรียนเข้ารับบริการแนะแนว
- 5.2 ร่วมมือในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน
- 5.3 ร่วมมือในการแก้ปัญหาของนักเรียน

บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนต่างต้องร่วมมือกันในการดำเนินงานทุกขั้นตอนทั้งในด้านการจัดบริการ การเข้ารับบริการ การให้การสนับสนุนกิจการต่าง ๆ เพื่อให้การแนะแนวประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน

การประชาสัมพันธ์งานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

การประชาสัมพันธ์แนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง การเผยแพร่ความรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการแนะแนวในโรงเรียน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดบริการแนะแนว พร้อมทั้งการให้ความร่วมมือในการสนับสนุนงานแนะแนวให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1. วัตถุประสงค์ของการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน

การจัดการประชาสัมพันธ์แนะแนวในโรงเรียนมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังนี้

- 1.1 ช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานแนะแนวมีความเข้าใจและทราบถึงจุดมุ่งหมายของงานแนะแนว ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่องานแนะแนว
- 1.2 ช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างประชาชนกลุ่มต่าง ๆ กับโรงเรียนและฝ่ายแนะแนว
- 1.3 ช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานแนะแนวให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการจัดบริการแนะแนว

1.4 เป็นการชักจูงนักเรียนเข้ารับบริการแนะแนว

2. ลำดับชั้นของการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวในโรงเรียน

การประชาสัมพันธ์งานแนะแนวในโรงเรียน ควรมีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายว่าจะประชาสัมพันธ์เพื่ออะไร

2.2 การกำหนดกลุ่มเป้าหมายว่าจะประชาสัมพันธ์แก่ใคร

2.3 การกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะประชาสัมพันธ์ว่าเป็นเรื่องใด

2.4 การกำหนดเวลาในการประชาสัมพันธ์ว่าช่วงใดจึงจะเหมาะสมที่สุดใน

การประชาสัมพันธ์คือ สะดวกทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

2.5 กำหนดสื่อที่จะใช้ในการประชาสัมพันธ์ว่ามีอะไรบ้าง และจัดเตรียม

ให้พร้อม

2.6 กำหนดกำลังคนและงบประมาณที่ใช้จ่ายให้เหมาะสม

2.7 กำหนดวิธีการในการประเมินว่าจะใช้วิธีใด จึงจะเหมาะสมและเกิด

ประโยชน์สูงสุด

8. การประเมินงานการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวว่า ได้ผลเป็นเช่นไร

มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง (พนม ลิมอารีย์, 2533)

3. วิธีการที่ใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานแนะแนวของโรงเรียน

วิธีการที่ใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานแนะแนวของโรงเรียน มีดังนี้

3.1 การจัดประชุมชี้แจงแก่ผู้เข้ารับบริการ

3.2 การแจกเอกสารด้านแนะแนว

3.3 การจัดนิทรรศการต่าง ๆ เกี่ยวกับการแนะแนวชม

3.4 การให้สื่อมวลชนในท้องถิ่นแถลงทั้งด้านการแนะแนวของโรงเรียน

3.5 ควรจัดงานชุมนุมศิษย์เก่า

3.6 ควรขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการช่วยเหลือส่งเสริม

การจัดงานแนะแนว

การประชาสัมพันธ์งานแนะแนวในโรงเรียนจะเป็นสื่อกลางที่ดีในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารด้านการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนไปยังผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีในการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียน

การประเมินผลงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

การประเมินผลงานแนะแนวในโรงเรียน หมายถึงการตรวจสอบการดำเนินการแนะแนวว่าสนองวัตถุประสงค์ของการดำเนินการแนะแนวแล้วหรือไม่ โดยการนำผลการจัดบริการต่าง ๆ มารวบรวมสรุป วิเคราะห์ผลอย่างมีระเบียบแบบแผน

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินผลงานแนะแนวในโรงเรียน
การประเมินผลงานแนะแนวในโรงเรียนมีวัตถุประสงค์ ดังนี้
 - 1.1 เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงงานด้านแนะแนวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
 - 1.2 นำไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
 - 1.3 ช่วยในการกำหนดนโยบายที่จะส่งเสริมครูทุกคนร่วมมือใน

โครงการแนะแนว

2. แนวทางในการจัดการประเมินผลงานแนะแนวโรงเรียน
แนวทางในการจัดการประเมินผลงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

มีดังนี้

- 2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

งานแนะแนว

- 2.2 กำหนดขอบข่ายของงานที่จะทำ

- 2.3 กำหนดรายละเอียดของการประเมินผล เช่น จะประเมินผล

เรื่องอะไร ใช้เครื่องมืออะไร งบประมาณเท่าใด เป็นต้น

- 2.4 ติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมินผล

- 2.5 ดำเนินการประเมินผล โดยการวิเคราะห์ผลที่ได้จากงาน

แนะแนวที่จัดดำเนินการ

- 2.6 สรุปผลการประเมินผล เพื่อเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. วิธีการที่ใช้ในการประเมินผลงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

วิธีการที่ใช้ในการประเมินผลงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา มีดังนี้

- 3.1 การสำรวจ ใช้ในการประเมินผลการจัดบริการแนะแนวว่าได้ผล

อย่างไร เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบสังเกต เป็นต้น

- 3.2 การทดลองใช้ในการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้

รับบริการทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล โดยมากใช้กับบริการให้การศึกษา

- 3.3 การศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล วิธีการนี้ใช้ในการศึกษาพัฒนา

การของนักเรียนเป็นรายบุคคล ที่มีประสิทธิภาพ (วัชร ทรัพย์มี, 2534)

การประเมินผลงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นสิ่งสำคัญมาก สำหรับการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน เพราะจะเป็นการแสดงให้เห็นว่าการจัดบริการแนะแนวที่โรงเรียนจัดขึ้นสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และผลของการประเมินยังสามารถนำไปปรับปรุงการจัดบริการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีกด้วย

ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ จากการศึกษาผลงานการวิจัย สุรเชษฐ์ จิตวิบูล (2526) ประพันธ์ จินตวรณ (2528) และการสรุปผลการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของ บังอร เอี่ยมรอด (2533) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา มีดังนี้

1. ในด้านขอข่ายการจัดบริการแนะแนวโรงเรียนจัดบริการเพียงด้านการศึกษา เพียงด้านเดียวและจัดเฉพาะแนะแนวการศึกษาต่อ สำหรับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น ไม่ครอบคลุมการจัดบริการแนะแนวด้านอาชีพ และการปรับตัวทางสังคม

2. การดำเนินงานแนะแนวขาดความร่วมมือจากคณะครูในโรงเรียนมีครูบางคนเท่านั้นปฏิบัติหน้าที่แนะแนว

3. การจัดบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ กิจกรรมแนะแนวที่โรงเรียนปฏิบัติในด้านการศึกษา และรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูส่วนใหญ่จะใช้การสัมภาษณ์นักเรียนในวันมอบตัว เก็บเฉพาะประวัติส่วนตัว ประวัติครอบครัว จะนำไปใช้ก็ต่อเมื่อนักเรียนมีปัญหา บริการสนทนาให้ข่าวสารเฉพาะที่มีอยู่ในบทเรียนได้มีการวางแผนในการทำงาน จะทำเรื่องใดตามความพร้อมและความพอใจของครูแต่ละคน การให้ข้อมูลก็จัดเฉพาะป้ายหน้าห้องของตนเอง การให้บริการให้การปรึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีใครจัดบริการนี้ การจัดวางตัวนักเรียนส่วนใหญ่กระทำกิจกรรมในการให้ความช่วยเหลือ เช่น การให้ทุน การตรวจสุขภาพ และจัดโครงการอาหารกลางวัน บริการติดตามผลส่วนใหญ่ไม่ค่อยจัดจะติดตามเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาเท่านั้น

จะเห็นได้ว่า การจัดบริการแนะแนวในปัจจุบันยังประสบปัญหาและอุปสรรคในด้านต่างๆ เป็นอันมาก ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ การที่บุคคลขาดประสิทธิภาพ เพราะผู้ดำเนินการมีความรู้ความสามารถในการจัดการยังไม่เพียงพอยอมทำให้การทำงานแนะแนวไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ดุสิต สุประดิษฐ์ (2525) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาใน โรงเรียนวัดเบญจมบพิตร ที่มีต่อการแนะนำการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าได้รับประโยชน์จากการแนะนำเนื่องจากสามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ และในปีเดียวกัน สุรเชษฐ์ จิตตะวิกุล (2526) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่ ครูประจำชั้น หรือครูแนะนำประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะต้องมีจัดการแนะนำในโรงเรียน เพื่อนักเรียนทุกคน ผู้บริหารการศึกษา สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านนโยบายการจัดบริการแนะนำในโรงเรียนประถมศึกษามีความสำคัญในระดับน้อย ครูใหญ่ ครูประจำชั้นหรือครูแนะนำเห็นว่า สำนักงานศึกษารุงเทพมหานครควรกำหนดตำแหน่งครูแนะนำโดยเร็ว การจัดโครงการแนะนำของโรงเรียนเท่าที่เป็นอยู่ขาดประสิทธิภาพ ไม่มีมาตรฐานเพียงพอ เนื่องจากครูใหญ่และคณะครูในโรงเรียนขาดความรู้ประสบการณ์ด้านแนะนำที่ถูกต้อง

ปัญหาด้านการแนะนำพบว่า การจัดโครงการแนะนำ มีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรอยู่มากที่สุด โรงเรียนยังไม่มีตำแหน่งครูแนะนำ การปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับหลักการแนะนำและจุดมุ่งหมายในการจัดของโรงเรียน บุคลากรที่ทำหน้าที่แนะนำอยู่ในขณะนั้นขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากมีชั่วโมงสอนมากเกินไปจึงทำงานไม่ได้เต็มที่ โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดเงินงบประมาณ อุปกรณ์แนะนำ ห้องแนะนำ เวลา และสถานที่จัดกิจกรรมอยู่อีกมาก

สิ่งที่ทุกฝ่ายต้องการมากที่สุดคือ ให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูได้เข้ารับการอบรมทางด้านแนะนำที่ทางสำนักงานศึกษาจัดให้ทุกโรงเรียน

ควรรคิด สุนทรสิงห์ (2527) ได้สำรวจความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดบริการแนะนำในโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่คิดว่า ควรจัดบริการแนะนำด้านบริการให้การปรึกษามากกว่าครูแนะนำ ส่วนการจัดบริการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการจัดวางตัวบุคคล บริการติดตามผล และสภาพทั่วไปของการจัดบริการแนะนำ ผู้บริหารโรงเรียน ครูแนะนำ และครูอื่น ๆ มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนจัดได้พอสมควร

วัชรี ทวีพรมย์ และคณะ (2527) ได้ศึกษาและสร้างรูปแบบที่มีประสิทธิภาพของการแนะนำในช่วงเวลาโฮมรูปรสำหรับนักเรียนประถมศึกษา และได้ทดลองใช้กับนักเรียนชั้น

ประณพที่ 5 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมโฮมรูม ด้วยรูปแบบของการแนะแนว มีการปรับตัวด้านการศึกษา อาชีพ และการปรับตัวทางสังคมได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรม และยังได้พบอีกว่า โรงเรียนประณพโดยทั่วไปยังไม่มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างเป็นระบบ

ประณพ จินตวรรณ (2528) ได้นำเสนอรูปแบบการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร พบว่า ผู้บริหารการศึกษา ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง เห็นชอบกับการจัดรูปแบบการแนะแนวที่แบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และติดตามประเมินผล ฝ่ายบริการสนเทศ ฝ่ายให้การศึกษาและจัดวางตัวบุคคล และเห็นด้วยอย่างยิ่งกับรูปแบบการจัดบริการแนะแนวในเรื่องต่อไปนี้ คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ การเริ่มต้นงานแนะแนวในโรงเรียน หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน โครงการตรวจสอบสุขภาพนักเรียน โดยครูประจำชั้น โครงการจัดป้ายสนเทศ โครงการทำระเบียบสะสม โครงการสำรวจปัญหาให้นักเรียน โครงการประชุมนิเทศ และการประเมินผลการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียน และเห็นด้วยกับความหมายของการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา โครงการแนะแนวในโรงเรียน 13 โครงการ และงบประมาณการเงิน

วิโรจน์ ปะทะตา (2528) ได้ศึกษาความต้องการของผู้บริหารและคณะครูในการจัดบริการแนะแนวระดับประถมศึกษาจังหวัดแพร่ พบว่า ผู้บริหารและครูเห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษาควรมีรูปแบบการจัดบริการแนะแนวที่ชัดเจน และยังต้องการให้ครอบคลุมการจัดบริการด้านการศึกษา อาชีพ และส่วนตัวสังคม

เกียรติศักดิ์ บางพระ (2531) ได้จัดโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดละโว้ พบว่า การศึกษาด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้บริหารและครูแนะแนวทุกคนรวมทั้งครูผู้สอนร้อยละ 48.64 มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ครูผู้สอนเห็นว่าโครงการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกฝนทักษะ ประสบการณ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพแก่นักเรียนโดยตรง การศึกษาด้านการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมตามโครงการได้เฉลี่ยร้อยละ 70.42 การศึกษาด้านการประเมินผล ผู้บริหารและครูแนะแนวทุกคน รวมทั้งครูผู้สอนร้อยละ 76.47 ได้มีการจัดประเมินผลโครงการ และผลของการประเมินเป็นที่พอใจ การศึกษาด้านประโยชน์ ผู้สำเร็จการศึกษาร้อยละ 90.25 ตอบว่าสามารถนำประโยชน์ที่ได้รับจากการจัด

โครงการ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมาก การศึกษาด้านปัญหาและอุปสรรค ผู้บริหาร ครูแนะแนว และครูผู้สอน ตอบว่าปัญหาและอุปสรรคของโครงการนี้ที่สำคัญคือ ขาดตำรา เกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพสำหรับเพิ่มพูนความรู้ และขาดวัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้ในการแนะแนวอาชีพ

ธีรพร ยุณะสิทธิ์ (2532) ทำการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานแนะแนวของ ครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชุมพร พบว่า ครูประจำชั้นส่วนใหญ่สอนแทรกการแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพและการแนะแนวส่วนตัว และสังคม ในการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ในการเรียนการสอนตามปกติด้วยการแนะนำการเตรียมตัวในการศึกษาต่อและมีการให้บริการสนเทศด้านการศึกษาอาชีพและส่วนตัว และสังคมแก่นักเรียนอีกด้วย

วลัยลักษณ์ ภักดีผล (2533) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความไม่ประมาทในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิจิตรวิทยา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการทดลองใช้ชุดการแนะแนวมีความไม่ประมาทในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความไม่ประมาทในการเรียนสูงขึ้นหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นักเรียนในกลุ่มควบคุมก็มีความไม่ประมาทในการเรียนสูงขึ้นหลังการทดลองที่ระดับนัยสำคัญ .01

อารีย์ ลิลา (2535) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำรอบ อำเภอ ลานสัก จังหวัดอุทัยธานี พบว่า นักเรียนที่ได้ทดลองฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกมีการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และนักเรียนมีการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนดีกว่ากลุ่มควบคุมที่ระดับนัยสำคัญ .01 นักเรียนในกลุ่มควบคุมมีการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนดีขึ้นว่าก่อนการทดลองที่ระดับนัยสำคัญ .01

สรุปผลงานวิจัยในประเทศ

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ ทำให้ทราบว่าโรงเรียนประถมศึกษา มีความต้องการและเห็นด้วยในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน โดยเฉพาะการจัดให้ครอบคลุมด้านการศึกษา อาชีพและการบริการทางสังคม การนำกิจกรรมทางด้านการแนะแนวไปทดลองใช้ในโรงเรียนต่างก็ประสบความสำเร็จ กล่าวคือ นักเรียนที่เข้ารับบริการแนะแนว

มีความรู้และ บุคลิกภาพดีขึ้น ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบในการจัดบริการแนะแนวได้แก่ บุคลากรขาด ประสิทธิภาพ ขาดงบประมาณ และการจัดกิจกรรมด้านการแนะแนวยังไม่เหมาะสม

งานวิจัยในต่างประเทศ

เจ เอฟ แบนรอน คอน (J. F. Brancrot, 1962) ได้ประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับประถมศึกษาพบว่า กิจกรรมแนะแนวมีส่วนช่วยในการป้องกันแก้ไขปัญหาและส่งเสริม พัฒนาการของเด็กอย่างมีคุณภาพ

โรเบิร์ต แอล กีบสัน (Robert L. gibson, 1965) ได้สำรวจความคิดเห็น ของครูที่มีต่อการแนะแนว การจัดโครงการแนะแนวในโรงเรียนพบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นด้วย กับการจัดโครงการแนะแนว เพราะมีความสำคัญในการช่วยจัดโปรแกรมการเรียนการสอน ของนักเรียน

โอ ดี แครนซ์เลอร์และ โจ อาร์ เมเยอร์ (O. D. Kranzlez, and O. R. Mayar, 1966) ได้ศึกษาผลการให้การปรึกษาที่มีต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในเรื่อง สถานะทางสังคม โดยเปรียบเทียบกลุ่มที่ไม่ได้รับการให้การปรึกษาพบว่า สถานะทางสังคม ของกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาดีกว่ากลุ่มควบคุม

หลุยส์ เอ ควอตราโดโย (Luis A. Quatrado, 1974) ได้ทดลองสร้าง ประสบการณ์เกี่ยวกับขั้นตอนในการวาง โครงการและการตัดสินใจให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถม ปีที่ 5 และประถมปีที่ 6 ชั้นละ 1 ห้องเรียน โดยใช้เวลาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในการทดลอง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ พบว่า เด็กกลุ่มทดลองสามารถวาง โครงการและการตัดสินใจได้มี ประสิทธิภาพกว่ากลุ่มควบคุม

สรุปงานวิจัยในต่างประเทศ

ผลงานวิจัยในต่างประเทศแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวก็เป็น ที่ ต้องการของโรงเรียนในต่างประเทศเช่นเดียวกับผลงานวิจัยในประเทศ ทั้งนี้เพราะเห็นว่า มีส่วนช่วย การป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้มีคุณภาพ ตลอดจนเมื่อนำ กิจกรรมการแนะแนวไปทดลองใช้ ปรากฏว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

ตอนที่ 2 ความสำคัญของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ความเปลี่ยนแปลงของประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงสร้างและองค์ประกอบของประชากรได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มจะเปลี่ยนแปลงไปในอัตราที่สูงขึ้น อันเป็นมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและระบบสื่อสารข้อมูลที่รวดเร็ว ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความจำเป็นในการยกระดับและพัฒนาความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น ความรู้ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนเจตคติที่เหมาะสมที่จะช่วยให้บุคคลปรับตัวและดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534)

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาจึงมีดำริให้ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้นจากระดับประถมศึกษา ถึงมัธยมศึกษา โดยในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ขยายการศึกษาครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศภายในปีการศึกษา 2539 และในระหว่างที่มีการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องก็ได้ให้คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำโครงการนำร่องไปก่อน โดยไม่บังคับและไม่เก็บค่าเล่าเรียนของผู้เรียน และใช้หลักสูตรการจัดการศึกษาของมัธยมศึกษาตอนต้น ของกรมวิชาการ ปี 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กมีความรู้ความสามารถและวัยที่สอดคล้องกับกฎหมายแรงงานที่กำหนด ประการสำคัญคือ สภาพความต้องการของตลาดแรงงานส่วนใหญ่ต้องการแรงงานที่มีคุณภาพ การศึกษาอย่างต่ำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (กรมวิชาการ, 2533) จากนั้นนโยบายได้มีการเร่งรัดจัดการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กว้างขวางและทั่วถึงทั้งในเขตเมืองและชนบท และได้ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2529) ว่า ให้เด็กเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานอีก 3 ปีอย่างทั่วถึง และพัฒนาเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือการประกอบอาชีพอิสระ ในสังคมและท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม หรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายจะขยายบริการให้ผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในระบบโรงเรียนให้ได้ร้อยละ 73.5 ในปี 2539 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536)

จะเห็นได้ว่า การขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการยกระดับการศึกษาให้กับเยาวชน โดยเฉพาะเยาวชนในท้องถิ่นชนบท และห่างไกล ลักษณะการศึกษาเป็นการให้เปล่า เป็นเรื่องการแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมตามสภาพของตนเองและยังเป็นการยกระดับการศึกษาของประเทศให้สูงขึ้นอีกด้วย

ในปี 2535 ได้มีการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของ ไพบูลย์ เดชคำภู ศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยุวดา ทรรชากุล ศึกษาในภาคใต้ และสุพิน ไชยเจริญ ศึกษาในภาคเหนือ ซึ่งได้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกันดังนี้

1. ในด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษานั้น โรงเรียนมีการเตรียมงาน 1-3 เดือน มีปัญหาในด้านการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดครูเข้าสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามรายวิชา ที่มีในประสบการณ์และความสนใจ มีการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาช่วย งบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ครูผู้สอนในวิชาต่าง ๆ ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะครูสอนวิชาชีว
2. ด้านวิชาการ โรงเรียนจัดหลักสูตรและสอนรูปแบบปกติ ครูได้รับการปรึกษาหารือร่วมกับโรงเรียนในกรมสามัญศึกษา การจัดสรรทรัพยากร ไม่เพียงพอและล่าช้า เน้นด้านการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาการมากกว่ากลุ่มประสบการณ์อาชีพ
3. ด้านงบประมาณยังไม่เพียงพอและล่าช้า ปัจจุบันอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ วัสดุ สื่อ ครุภัณฑ์ในการสอนขาดแคลน
4. ด้านบุคลากรยังขาดแคลนครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิชาอื่น
5. ด้านการประชาสัมพันธ์และการจูงใจได้มีการเชิญประชุมชี้แจงแก่ผู้ปกครองและกรรมการศึกษา ส่วนการจูงใจให้นักเรียนมาเรียนต่อทำโดยโรงเรียนทุกโรงเรียนไม่เก็บค่าเล่าเรียนและจัดหาหนังสือให้ยืมเรียน
6. ผู้ปกครองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แสดงความคิดเห็นว่า ถ้าโรงเรียนเก็บค่าบำรุงการศึกษาหรือโรงเรียนประถมศึกษาไม่เปิดสอนมัธยมศึกษา จะไม่ส่งลูกเรียน เพราะฐานะยากจนและโรงเรียนอยู่ไกล ต้องการให้โรงเรียนช่วยเหลือเรื่องทุนการศึกษาและอาหารกลางวัน ผู้ปกครองต้องการให้ลูกเรียนวิชาอาชีพ มีความมั่นใจและเห็นด้วยที่จะให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนเรียนต่อจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ปกครองมีความเห็นด้วยมากต่อโครงการฯ และการเปิดสอนวิชาอาชีพ และเห็นว่าโครงการฯ ช่วยให้โอกาสทางการศึกษาอย่างมากแก่เด็กชนบท

7. นักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นฐานความรู้เดิมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในเกณฑ์ และต้องการเรียนต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาที่พร้อมกว่า แต่ที่ต้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของโครงการฯ เพราะอยู่ใกล้บ้านไม่เก็บค่าบำรุงการศึกษา และจัดหาหนังสือให้ยืมเรียน นักเรียนต้องการเรียนวิชาอาชีพเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และเรียนต่อระดับสูง มีความมั่นใจว่าจะเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แน่แน่นอน และคาดหวังที่จะประกอบอาชีพรับราชการและเกษตรกรรม ตามลำดับ

ความสำคัญและความจำเป็นของการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน

ปัจจุบันหน่วยงานทางการศึกษาได้มีความตื่นตัวกันมากในด้านการจัดบริการแนะแนว จะเห็นได้จากแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 หมวดเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอนข้อ 21 ได้ระบุให้มีการพัฒนาการให้การปรึกษาและการแนะแนวให้ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา อาชีพ และการปรับตัวทางอารมณ์ สังคม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความเหมาะสม (พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ, 2535) ทั้งนี้เพราะการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนเป็นการช่วยเหลือนักเรียนด้านการศึกษา การเตรียมตัวในการประกอบอาชีพ และการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง และเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐานตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) จึงกำหนดให้มีกิจกรรมแนะแนวในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คาบ ใน 1 สัปดาห์ จุดมุ่งหมายโดยสรุปมุ่งเน้นการพัฒนาตนเองอย่างหนึ่ง การพัฒนาความรู้และทักษะ รวมทั้งเจตคติที่ถูกต้องในการประกอบอาชีพเป็นประการที่สอง และการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีเป็นประการที่สาม นอกจากนั้นการใช้หลักสูตรนี้โรงเรียนจำเป็นต้องจัดให้มีกิจกรรมแนะแนวอย่างน้อย 1 คาบ/สัปดาห์ ตลอดเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน และกิจกรรมแนะแนวที่จัดนี้จะต้องครอบคลุมงานแนะแนว 3 ด้าน คือ แนะแนวการศึกษา แนะแนวอาชีพ และแนวบุคลิกภาพและการปรับตัว โดยเฉพาะความประพฤติของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน

การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเอง สำรวจตนเอง ทางด้านความถนัด ความสนใจ ค่านิยม ช่วยให้นักเรียนได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อช่วยในการพิจารณาและตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม กิจกรรมแนะแนวในห้องเรียนเป็นลักษณะ

หนึ่งของการให้ข้อมูลแก่นักเรียนเป็นกลุ่ม เป็นประโยชน์แก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เกิดสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนรู้จักบริการแนะแนวดีขึ้นและไปใช้บริการ
2. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนได้ตระหนักว่าผู้อื่นก็มีสิ่งที่จะต้องตัดสินใจหรือวางแผนเช่นเดียวกัน
3. ครูแนะแนวมีโอกาสสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเพื่อน
4. ครูแนะแนวสนับสนุนให้นักเรียนได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความกระจ่างและทำให้ข้อมูลนั้น ๆ มีความหมายแก่นักเรียนมากขึ้น
5. เปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เป็นการฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, มปป.)

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ระบุไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ต้องการที่จะฝึกนักเรียนในโรงเรียนให้ เป็นคนที่มีความคิดลักษณะที่ดี เพื่อการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ได้เริ่มดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ในปีการศึกษา 2533 โดยมีโรงเรียนในโครงการ จำนวน 17 โรงเรียน และขยายต่อมาจนกระทั่งในปีการศึกษา 2535 ได้เปิดเพิ่มเป็น 42 โรงเรียน มีนักเรียนในความรับผิดชอบในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประมาณ 2,070 คน

ในส่วนของการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนได้อาศัยการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นแม่แบบ จากรายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2535 และจากการอบรมสัมมนา การจัดอบรมแนะแนวหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง 2523) โรงเรียนในโครงการนำร่องของการศึกษาภาคบังคับ ปีการศึกษา 2533 พบว่า การจัดบริการแนะแนวยังประสบปัญหาในด้านขาดบุคลากร ขาดงบประมาณและกิจกรรมในการดำเนินการยังไม่สามารถทำได้ครบตามหลักสูตร และในปลายปีการศึกษา 2533 ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี เจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

รวมจำนวน 32 คน เกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนพบว่า การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประสบปัญหา และอุปสรรคที่สอดคล้องจากรายการผลการสัมมนาข้างต้น กล่าวคือ

1. จำนวนบุคลากรด้านการแนะแนวไม่เพียงพอ
2. งบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ
3. กิจกรรมและเวลาในการดำเนินกิจกรรมไม่เหมาะสม

นอกจากนี้ผลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ยังพบว่า ในปัจจุบันโรงเรียนกำลังประสบปัญหานักเรียนขาดเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนการสอนได้ โดยมีสาเหตุจาก นักเรียนบางส่วนเพื่อที่จะมาโรงเรียนขาดเรียนไปเป็นเวลานาน และนักเรียนบางส่วนก็มีผลการเรียนต่ำมาก นอกจากนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่สนับสนุนการเรียนของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจที่ต่อการเขียนในโรงเรียน และยังให้นักเรียนขาดเรียนเพื่อไปช่วยทำงานเลี้ยงชีพ และช่วยทำงานบ้านอีกด้วย จากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ทราบว่านักเรียนและผู้ปกครองยังมองไม่เห็นคุณค่าของประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียนในโรงเรียน ซึ่งนับว่าเป็นการสูญเสียค่าทางการศึกษาที่ควรจะได้รับ การแก้ไขอย่างเร่งด่วน นอกจากนี้ในปัจจุบันสภาพจังหวัดปราจีนบุรีได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตามกระแสการพัฒนาจังหวัดปราจีนบุรี มีเขตติดต่อระหว่างชายแดนไทย กัมพูชา โดยเฉพาะในด้านการคมนาคมติดต่อระหว่างประเทศและการเปิดประเทศค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจด้านสังคมและความเป็นอยู่เป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้บุคคลที่จะได้รับผลกระทบโดยตรง ได้แก่ เด็กและเยาวชนในพื้นที่ บุคคลเหล่านั้นจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นทั้งในด้านการจัดบริการแนะแนว และปัญหานักเรียนขาดเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปจากเดิมทำให้ผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนมีความคิด เป็นสอดคล้องกันว่า ควรจะทำการศึกษาและวิจัยเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการปรับปรุงกาจัดบริการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพความพร้อม และความต้องการของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะการจัดบริการแนะแนวเป็นงานที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะกระบวนการด้านแนะแนวสามารถแก้ไขปัญหาทางการศึกษาได้ และยังช่วยให้นักเรียนรู้จักการใช้ชีวิตในโรงเรียน ตลอดจนยังสามารถช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเอง รู้จักสังคม และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข ดังนั้นเพื่อให้การจัดบริการแนะแนวใน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ปราจีนบุรี มีประสิทธิภาพและสนองต่อความต้องการ และความพร้อมของ โรงเรียน
ผู้วิจัยจึงทำการพัฒนาโครงการการบริหารแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อใช้ในการจัดบริการแนะแนว
ในโรงเรียนต่อไป

ตอนที่ 3 การสร้างโครงการการบริหารแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

โครงการเป็นแผนงานที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ โดยประกอบด้วยกิจกรรมย่อยหลากหลาย
หลายที่ต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินการ และคาดหวังว่าจะได้ผลตอบแทนคุ้มค่า จะต้องมีการ
จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดในการดำเนินงานและจะต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน
จะต้องมีพื้นที่ในการดำเนินการ เพื่อให้บริการและสนองต่อความต้องการของคนในพื้นที่นั้น
และจะต้องมีบุคคลหรือหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการ หรือโครงการเป็นการกำหนด
การปฏิบัติงานในรายละเอียดให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการ
เขียนโครงการอาจมีรูปแบบได้หลากหลายตามแต่ผู้เขียนจะจัดทำขึ้น แต่คงไว้ซึ่งสาระสำคัญ
ที่กล่าวมาข้างต้น (ประชุม รอดประเสริฐ, 2534)

ดังนั้นโครงการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี จึงเป็นการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการ
จัดบริการแนะแนวในด้านการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีการจัด
กิจกรรมย่อย หลากหลายกิจกรรมที่ต้องใช้ทรัพยากรในการทำงาน และมีวัตถุประสงค์อย่าง
ชัดเจนในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนเพื่อให้บริการ และสนองต่อความต้องการ
ของผู้รับบริการ โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการและมีเวลาดำเนินการที่ชัดเจน
แน่นอน

โครงสร้างของโครงการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

ในปัจจุบันการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ยังไม่มีรูปแบบการจัดบริการแนะแนวที่เป็นของตนเอง จำเป็นต้องอาศัยแม่แบบจากโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และล่าสุดจากการประชุมอบรมสัมมนาการจัดกิจกรรม
แนะแนว หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) โรงเรียนนำร่อง

ขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับ ปีการศึกษา 2533 เมื่อวันที่ 1-3 สิงหาคม 2533 ณ ห้องประชุมโรงแรมเวล จังหวัดนครปฐม โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดเป็นเป็นโครงสร้างของ โครงการการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดปราชญ์บุรีรัมย์ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

กระบวนการบริหารงานแนะแนว หมายถึง ลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานที่ สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน กระบวนการบริหารงานแนะแนวประกอบด้วย การวางแผนงาน การจัด องค์การ การจัดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการอำนวยการ และการประเมินผล

1. การวางแผนงานเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของ โครงการแนะแนวของ โรงเรียน ซึ่งจะวางแผนการจัดทำโครงการแนะแนวทุก ๆ ปีการศึกษา หรือวางต่อไปใน อนาคตในปีการศึกษาต่อไปก็ได้ และมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานแนะแนว การสำรวจปัญหา และความต้องการของนักเรียนเพื่อจัดโครงการสนองต่อความต้องการของนักเรียน การ จัดการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ตลอดจน การเตรียมการในด้านอื่น ๆ ตามความเหมาะสม
2. การจัดองค์การงานแนะแนวประกอบด้วยงานสำคัญ 3 ประการ คือ งานธุรการแนะแนวที่เกี่ยวข้องกับเอกสารและงานพิมพ์ต่าง ๆ งานวิชาการแนะแนวและงาน บริการแนะแนว โดยโรงเรียนควรมีการจัดคณะกรรมการแนะแนวประจำโรงเรียน การกำหนด งานแนะแนวให้มีส่วนสัมพันธ์กับงานฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยเฉพาะ ควรมีการจัดครู แนะแนวไว้คอยให้บริการแนะแนวแก่นักเรียน และมีการจัดการอื่น ๆ ตามความพร้อมและ เหมาะสมของโรงเรียน
3. การจัดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการอำนวยการ เป็นการแต่งตั้งบุคลากรที่มีความ เหมาะสมในการรับผิดชอบด้านการแนะแนว โดยพิจารณาจากคุณสมบัติด้านความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และทัศนคติที่ติดต่อกับงานแนะแนว
4. การอำนวยการ เป็นการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่ได้รับ มอบหมายในการแนะแนวให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ เช่น จัดหาห้องแนะแนว จัดบุคลากรเข้ารับการ อบรมด้านแนะแนว และอำนวยความสะดวกในการจัดโครงการแนะแนวในด้านต่าง ๆ ตาม ความเหมาะสม
5. การประเมินผล เป็นการจัดการเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลโครงการ แนะแนวที่จัดขึ้นทั้งในระหว่างดำเนินการ และสิ้นสุดโครงการที่จัดทำ ทั้งนี้โดยอาศัยความ ร่วมมือจากบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู นักเรียนและผู้ปกครอง นักเรียน เป็นต้น

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการในการบริหารงานแนะแนวของสำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติและแนวทางในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนจากตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสรุปสาระสำคัญนำมา กำหนดเป็นรายละเอียดของโครงการจัดบริการแนะแนว ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ ปฏิบัติโดยมีสรุปสำคัญ ดังนี้

สาระสำคัญของโครงการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ประกอบด้วย

1. ความหมายของการแนะแนวในโรงเรียน
2. วัตถุประสงค์ของการแนะแนวในโรงเรียน
3. หลักการจัดการแนะแนวในโรงเรียน
4. ขอบข่ายของงานแนะแนวในโรงเรียน
5. โครงสร้าง การบริหารงานแนะแนวในโรงเรียน
6. การดำเนินการตามโครงสร้างการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนในด้าน
 1. การจัดตั้งคณะกรรมการแนะแนวในโรงเรียน
 2. การดำเนินงานของคณะกรรมการแนะแนวของโรงเรียน ได้แก่
 - 2.1 การจัดระบบงานแนะแนวในโรงเรียน
 - 2.2 การกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะครูในโรงเรียน
 - 2.3 การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของความรับผิดชอบของนักเรียน

และผู้ปกครองนักเรียน

- 2.4 การจัดหา จัดทำห้องแนะแนวและวัสดุอุปกรณ์การแนะแนว
- 2.5 การดำเนินงานด้านการจัดบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ
- 2.6 การจัดกิจกรรมคานแนะแนว
- 2.7 การประชาสัมพันธ์งานแนะแนวในโรงเรียน
- 2.8 การประเมินผลงานแนะแนวในโรงเรียน

โครงสร้างของโครงการย่อยในการบริการแนะแนวที่สนองต่อความต้องการ และความพร้อมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

ในการทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาโครงการการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี มีวัตถุประสงค์-

ประสงค์เพื่อพัฒนาโครงการจัดบริการแนะแนวที่เหมาะสมกับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี และในเบื้องต้นจากการศึกษาเอกสารและสอบถาม สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี พบว่าโรงเรียนประสบปัญหาด้านการจัดบริการแนะแนว และประสบปัญหานักเรียนขาดเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งนับเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข ดังที่ทราบมาแล้วว่าการจัดบริการแนะแนวเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหาทางการศึกษาได้ ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาโครงการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี เป็นที่ตอบสนองต่อความต้องการและความพร้อมของโรงเรียนในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ในขั้นตอนของการจัดบริการแนะแนว ผู้วิจัยจึงสร้างโครงการย่อยในบริการแนะแนวที่สนองต่อความต้องการและความพร้อมของโรงเรียน เพื่อนำไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

การแก้ปัญหาทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีปรากฏอยู่ในแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดอยู่ในแผนปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ดังนั้นโครงการย่อยในบริการแนะแนวที่สนองต่อความต้องการและความพร้อมของโรงเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้ ขั้นตอนในการดำเนินการและรูปแบบการเขียนโครงการของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งโครงการที่สร้างขึ้นต้องประกอบด้วยสาระสำคัญที่สามารถตอบคำถามต่อไปนี้ได้

1. โครงการอะไร หมายถึง ชื่อโครงการ
2. ทำไมต้องทำโครงการนี้ หมายถึง หลักการและเหตุผล
3. ทำเพื่ออะไร หมายถึง วัตถุประสงค์
4. ทำในปริมาณเท่าใด หมายถึง เป้าหมาย
5. ทำอย่างไร หมายถึง วิธีดำเนินการ
6. ทำเมื่อใดและนานแค่ไหน หมายถึง ระยะเวลาดำเนินการ
7. ใช้งบประมาณเท่าใด ได้มาจากไหน หมายถึง งบประมาณ
8. ใครทำ หมายถึง ผู้รับผิดชอบโครงการ
9. ทำได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ หมายถึง การประเมินผล
10. เกิดอะไรขึ้นหลังสิ้นสุดโครงการ หมายถึง ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

รูปแบบการเขียนโครงการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

ชื่อโครงการ	_____
แผนงาน	_____
ผู้รับผิดชอบโครงการ	_____
ผู้ช่วยผู้รับผิดชอบ	_____
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	_____
ลักษณะโครงการ	_____
ระยะเวลาดำเนินการ	_____
1. หลักการและเหตุผล	_____
2. วัตถุประสงค์	_____
3. เป้าหมาย	_____
4. วิธีดำเนินการ	_____
5. ปฏิทินปฏิบัติการ	_____
6. งบประมาณ	_____
7. การติดตามและประเมินผล	_____
8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	_____

(ที่มา : ประชุม รอดประเสริฐ, 2534)